

СТАН СВІТОВОГО РИНКУ ТА СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ КАВОВОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Золотухіна І. В., *д-р техн. наук, доцент, професор кафедри економіки,
підприємництва та готельно-ресторанної справи,*

Центральноукраїнський національний технічний університет

Івашина Л. Л., *канд. техн. наук, доцент,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,*

Черкаський державний технологічний університет

Зерна кави вирощують у понад п'ятдесяти країн світу. Останнім часом на ринку кави склалася ситуація, за якої зернова кава стає набагато популярнішою за розчинну, тому спостерігаємо збільшення частки зерна в загальній структурі експорту. Країни Латинської Америки займають провідне місце у світовій кавовій індустрії, будучи важливими постачальниками зеленої кави. Бразилія лишається світовим лідером із вирощування кави. Аналіз стану світового ринку кави дозволив виокремити основні проблеми, що впливають на обробку, виробництво та ціну:

- коливання клімату, погіршення погоди в регіонах, де кава культивується. Кавовий ринок сильно залежить від кліматичних умов. Посуха в Бразилії та Східній Африці стає перешкодою на шляху постачання кави від найбільших експортерів та призводить до зростання світових оптових цін на каву;

- багато країн вирощують каву виключно для експорту, в той час як споживається вона найбільше в країнах, де її обробка є неможливою, насамперед через погодні умови (наприклад, країни з холодним кліматом);

- якість продукту: зараз на кавовому ринку переважає найневибагливіший сорт кави – робуста, на його частку припадає близько 65...70%. Попит на елітну каву також є, але він невисокий;

- недостатнє стимулювання виробників агропромислової продукції в країнах, що розвиваються, які не отримують належної допомоги з боку державних структур;

- недостатньо розвинена транспортна інфраструктура, насамперед, морська та повітряна – це також великий недолік у деяких країнах;

- велика кількість посередників (фермери, посередники, обжарювачі, постачальники, роздрібні торговці) на шляху кави, яка йде на експорт, суттєво збільшує собівартість продукту у кілька разів;

- пошкодження, що завдаються комахами-шкідниками та хворобами кавовим деревам через порушення режиму поливу, харчування, коливання температури;

– сезонні фактори динаміки цін, що показують цінову залежність від сезонності до зростання цін із грудня по травень у зв'язку із завершенням збирання врожаю у провідних країнах-виробниках;

– технологія збирання врожаю, оскільки в Африці збирають його вручну, тоді як у Бразилії, Мексиці, Колумбії та інших країнах переважають машини, що дозволяють збирати автоматично врожай без особливих зусиль, збільшуючи обсяги та швидкість збирання врожаю, а також менше витрат на плату за працю;

– зростання цін внаслідок збільшення додаткової вартості (результат зростання цін на утримання плантацій, культивування нових сортів кави тощо);

– інформаційна фальсифікація кави.

Не дивлячись на проблеми у розвитку світового ринку кави, український ринок кави продовжує розвиватися, і основними трендами, що впливають на його розвиток, є наступні:

– стійке збільшення попиту на кавові зерна та мелену каву;

– українці переходять від дешевих і неякісних продуктів до якісних;

– культура споживання кави в Україні поступово змінюється, люди вважають за краще пити каву у закладах ресторанного господарства. У зв'язку з цим обсяг ринку кав'ярень регулярно зростає і попит на кав'ярні перевищує пропозицію;

– розширення мереж кав'ярень не тільки у великих містах;

– використання кавових напоїв з метою профілактики ряду захворювань, як гормон гарного настрою;

– зростання прямого імпорту кави від виробників;

– збільшення інвестицій у кавову галузь: учасники ринку все активніше інвестують у будівництво нових потужностей і фабрик з виробництва кави;

– підвищення кількості компаній, які займаються виробництвом і подальшим експортом високоякісної кави та кавових продуктів;

– зростання обсягів імпорту зеленої кави;

– впровадження сучасних технологій обсмажування та остаточної подачі кавових зерен;

– дотримання світових стандартів бренду в обслуговуванні клієнтів.

Отже, проблем на кавовому ринку багато, і пов'язані вони, в першу чергу, з кліматом і недостатньою автоматизацією в деяких регіонах зростання кавових зерен, якістю зерна, що поставляється, нерозвиненою інфраструктурою, споживчими уподобаннями, а також з тим, що на шляху експорту кави стоїть безліч посередників.

Не дивлячись на це, з роками кавовий бізнес стрімко набирає популярності, а культура споживання кави розвивається. Для успішного функціонування кав'ярень на ринку необхідно враховувати останні тенденції розвитку галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронюк Т. А. Кав'ярня як різновид спеціалізованих закладів ресторанного господарства. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2019. Вип. 202. С. 373–383. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg_2019_202_38.
2. Coffee Market Report January 2024 URL : <https://www.icocoffee.org/documents/cy2023-24/cmr-0124-e.pdf>.
3. Гірняк Л. І., Глагола В. А. Сучасний стан, перспективи та тенденції розвитку ресторанного господарства в Україні. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. № 16. С. 71–76.

УДК 338.467

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Зубехіна Т. В., канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Луцький національний технічний університет

Розвиток туризму впливає на конкурентоспроможність та інноваційність України та її регіонів на світовому ринку. Наростання кризових явищ у світовому туристичному бізнесі свідчить про необхідність впровадження ефективних механізмів розвитку туризму в Україні та її регіонах.

Усі галузі постійно зазнають впливу нових тенденцій та інновацій. Індустрія подорожей не є винятком. Вона залишається конкурентоспроможною та чуйно реагує на потреби клієнтів. Завдяки своєму зростанню та багатогранному характеру індустрія туризму є потужною силою, що сприяє сталому розвитку в трьох галузях: економічній, соціальній та екологічній. Сучасні туристи стають дедалі вибагливішими не тільки щодо матеріальних цінностей, а й щодо власного досвіду та потреб. Вкладаючи в подорож мінімальну кількість грошей, вони прагнуть отримати максимум послуг і вражень. Іншими словами, туристи більш обережні у витратах. Туристи більш обізнані про дозвілля і його можливості та готові отримувати більш якісні послуги за ті самі гроші.

Згідно зі статистикою, 2023 року внутрішні туристичні потоки збільшилися в дорожчому сегменті. Основним пріоритетом для розміщення є так звані VIP-об'єкти, що пов'язано із закриттям кордонів і вимушеним відпочинком в Україні людей, які їздили на відпочинок за кордон.

Розглядаючи сучасні тенденції розвитку туризму в Україні, можна помітити, що рівень туристичних послуг є одним із найважливіших показників національного добробуту. Крім того, розвиток туризму сприяє розширенню внутрішнього ринку як основи економічного зростання: розвиток інформаційних технологій у туризмі; зростання самоорганізованих